

IV Staafgrafieken

Tot hiertoe werd telkens gesproken over de gewone lijngrafieken. Hierop wordt dagelijks één koers geregistreerd. Op de beurzen met continue handel is het echter meestal zeer nuttig de hoogste en de laagste koersen die op een dag werden opgetekend, in beschouwing te nemen. Dit kan op de zogenaamde high-low-close grafiek.

De hoogste en de laagste koers van één dag worden verbonden met een verticale lijn. Het streepje links van deze lijn duidt dan de openingskoers aan, terwijl het streepje rechts van de verticale lijn de slotkoers weergeeft.

Het is belangrijk de high-low-close grafieken te bekijken omdat steun- en weerstandsniveaus hier meestal hoger of lager zullen liggen dan op de koersgrafiek. Wanneer er op een grafiek met enkel slotkoersen een weerstand wordt doorbroken, kan uit de high-low-close grafiek soms blijken dat de echte weerstand in feite iets hoger ligt, omdat de koers voordien in de loop van een bepaalde dag al een hoger niveau gehaald had.

Gaps

Interessant in de high-low-close grafiek is het ontstaan van lege ruimtes, de zogenaamde gaps. Deze ontstaan wanneer de laagste koers van een bepaalde dag hoger ligt dan de hoogste koers van de vorige dag.

Gaps zijn dus ruimtes waar geen verhandeling heeft plaatsgevonden. Om een of andere reden zijn er op een bepaalde dag vele kooporders, terwijl er geen aanbod meer is tegen de koersen van de vorige dag.

Een gap kan bijvoorbeeld ontstaan na de publicatie van verrassende bedrijfsresultaten. We zien ook vaak gaps ontstaan na een sterk technisch signaal, bijvoorbeeld nadat een 3-top of een 3-bodem wordt doorbroken.

Over het algemeen versnelt een gap de stij-

ging in een opwaartse beweging. Vaak heeft de koers na een gap de neiging om de lege ruimte op te vullen, maar dit is geen vaste regel. Als een gap gepaard gaat met hoge volumes, wordt de gap nadien meestal niet opgevuld.

Op basis van deze regels kunnen er verschillende soorten gaps onderscheiden worden:

- **area gap of het gewone hiaat**
 - heeft geen gevolg, wordt snel gesloten
 - gaat gepaard met lage omzetten
 - heeft weinig betekenis
- **break-out gap of uitbraakhiaat**
 - na een consolidatiefase komt er een uitbraak met hoge omzetten
 - in een stijging wordt dit een sterk steunniveau, bij een neerwaartse uitbraak een sterk weerstandsniveau
 - advies: onmiddellijk meegaan is meestal lo-nend
- **run-away gaps, doorgaande gaps of continueringshiaten**
 - komen voor in een zeer krachtige trend
 - worden niet opgevuld
 - moeten gepaard gaan met hoge omzetten en in de volgende dagen bevestigd worden
- **exhaustion gap of uitputtingshiaat**
 - ontstaat aan het einde van een trend
 - is niet onmiddellijk herkenbaar, lijkt aanvankelijk een continueringshiaat, maar wordt in de volgende dagen meteen tenietgedaan door een tegengestelde beweging met hogere volumes.
- **de island gap**

Dit is een 'valse gap'. Eerst ontstaat er een gap, die nadien een exhaustion gap blijkt te zijn. De dag nadat de gap werd gevormd, of eventueel enkele dagen later, ontstaat er immers een nieuwe gap in de omgekeerde richting. Op die manier wordt er dus een koers, of een reeks koersen,

geïsoleerd van de rest van de grafiek. Vandaar de naam 'island gap'.

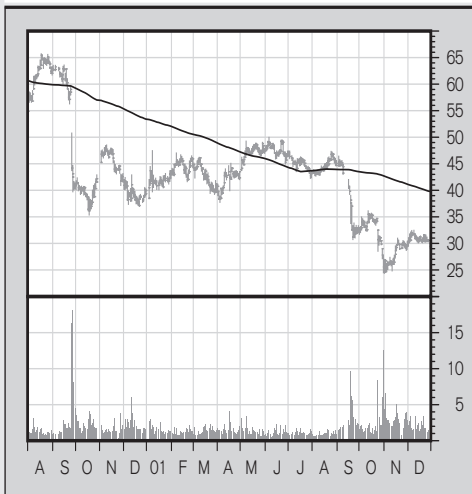
- **one day reversal**

Een one day reversal is een trendomkeer op één dag. Onmiddellijk bij de opening begint de koers fors te stijgen, maar in de tweede helft van de dag wordt er plots zwaar winstge-

nomen. De stemming slaat zodanig om dat de koers uiteindelijk zelfs onder de koers van de vorige dag eindigt. Hetzelfde kan in de omgekeerde richting gebeuren op een bodem.

Dergelijke 'one day reversal' geeft vaak ook voor de langere termijn een trendwijziging aan. Het gaat hier om de laatste 'kooppaniek' bij de top of 'verkooppaniek' op de bodem.

Eastman Kodak

Een gap op zich is reeds een sterke koersbeweging, maar na het vormen van een gap gaat de koers vaak nog enige tijd verder in de ingeslagen richting. Zo ontstond er bij Eastman Kodak in september 2000 een break-away gap. Als gevolg van een winstwaarschuwing was de verkoopdruk zodanig groot dat de hoogste koers die dag (50,75 \$) een flink stuk onder de laagste koers van de vorige dag (58 \$) lag. Het verkoopssignaal werd bevestigd door de hoge volumes. In het technisch herstel werd er eind oktober ook een 'lege ruimte' gevormd, maar aangezien de volumes daarbij niet hoger waren dan normaal, was dit geen koopsignaal. Het herstel geraakt trouwens niet boven de nieuwe weerstandszone rond 50,75 \$ en in de daaropvolgende maanden blijft dit een taaie weerstandszone. Het jaar nadien kreeg de koers opnieuw forse klappen in september. De daling kwam in een versnelling door een 'run-away gap' met hoge volumes.

Biogen

Bij Biogen ontstond er in maart 2002 een gap met hoge volumes. De koers herstelde even tot in de 'lege ruimte', maar kon het verkoopssignaal niet tenietdoen. In juni werd er een opwaartse gap gevormd, maar dit bleek slechts een tijdelijke opleving in de dalende trend. De koers geraakte niet boven het dalend 200-daags gemiddelde en niet tot bij het niveau van de vorige gap. Begin juni werd het signaal volledig tenietgedaan door een nieuwe neerwaartse gap, zodat er in feite een 'island gap' ontstond.